

e-UT 08.01.31:2019/M1:202x

Jogsabályi véleményezésre

2024. október 15.

**AZ ÚTINFORM SZÁMÁRA TÖRTÉNŐ
INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS MÓDJA ÉS RENDJE
(Az 1. sz. módosítással egységes szerkezetbe foglalva)**

2024. október 15.

**Az ÚTINFORM SZÁMÁRA TÖRTÉNŐ SZÁMÍTÓGÉPES INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS
MÓDJA ÉS RENDJE** című,
e-UT 08.01.31 számú ütügyi műszaki előírás **1. sz. módosítását**

az **Ütügyi Műszaki Szabályozási Bizottság** a **xx/202x. (x. x.) ÚB** számú határozattal elfogadta. Jelen dokumentum a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt ütügyi műszaki előírás.

Az 1. sz. módosítással egységes szerkezetbe foglalt ütügyi műszaki előírás **202x. hónap 15-én** lép hatályba, ezzel egyidejűleg az e-UT 08.01.31:2019 Az Útinform számára történő információszolgáltatás módja és rendje ütügyi műszaki előírás hatályát veszti.

A módosítás hatálybalépését megelőzően a közút építetője vagy kezelője által megkötött szerződések esetében a módosítás előtt hatályos változat **202x. xxx 15-ig** alkalmazható. Az alkalmazás feltétele a közút építetőjének vagy kezelőjének erre irányuló nyilatkozata, amit a vonatkozó dokumentumokban meg kell hivatkozni.

Az ütügyi műszaki előírások kidolgozására, kiadására és közzétételére vonatkozó szabályokról szóló 16/2017. (V. 25.) NFM rendelet 7. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján az **Ütügyi Műszaki Szabályozási Bizottság a(z) 156/2019. (XI. 6.) ÚB** számú határozattal a Koordináló szerv által előkészített

**AZ ÚTINFORM SZÁMÁRA TÖRTÉNŐ
INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS MÓDJA ÉS RENDJE** című,
e-UT 08.01.31 számú

ütügyi műszaki előírást elfogadta.

Ez az ütügyi műszaki előírás 2019. december 15-én lép hatályba azzal, hogy a hatálybalépést megelőzően megkezdett építési beruházások esetében a közút építetője a tárgyi ütügyi műszaki előírás egészének vagy meghatározott rendelkezéseinek alkalmazását kérelmezheti, ha az építési beruházás körülményei – különösen annak jellege vagy a kivitelezés előrehaladottságának mértéke – ezt indokoltá teszik.

Az *e-UT 08.01.31:2019 Az Útinform számára történő információszolgáltatás módja és rendje című ütügyi műszaki előírás hatálybalépésével egyidejűleg az*

- *e-UT 08.01.31:1999 Az Útinform számára történő számítógépes információszolgáltatás módja és rendje*

című ütügyi műszaki előírás hatályát veszti.

Koordináló szerv: Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság

TARTALOM

1.	BEVEZETÉS.....	4
2.	SZAKKIFEJEZÉSEK ÉS MEGHATÁROZÁSUK.....	5
3.	ÚTINFORM.....	6
3.1.	Információs források.....	6
3.1.1.	Saját információ.....	6
3.1.2.	Külső információ.....	6
3.2.	Az információáramlás folyamata.....	7
4.	A közúti közlekedést befolyásoló információk szolgáltatása az Útinform felé.....	8
4.1.	Váratlan és megtervezett események.....	8
4.1.1.	Megtervezett eseményekkel kapcsolatos adatszolgáltatás.....	8
4.1.2.	Napi munkavégzésekkel kapcsolatos adatszolgáltatás.....	9
4.1.3.	Váratlan eseményekkel kapcsolatos adatszolgáltatás.....	9
4.1.4.	Kiemelt eseményekkel kapcsolatos adatszolgáltatás.....	9
4.2.	Időjárás, út- és látási viszonyok adatszolgáltatása.....	10
4.2.1.	Rendszeres út- és látási viszonyok jelentés.....	10
4.2.2.	Rendkívüli út- és látási viszonyok jelentés.....	11
5.	Statikus adatok szolgáltatása az Útinform felé.....	12
5.1.	Kamionparkolók adatainak nyilvántartása.....	12
5.2.	Vízi átkelőhelyek nyilvántartása.....	13
6.	ÚTINFORM-FELADATOK A KAPOTT INFORMÁCIÓK ALAPJÁN.....	14
6.1.	Közlekedők tájékoztatása.....	14
6.1.1.	Telefonos tájékoztatás.....	14
6.1.2.	Weboldal.....	14
6.1.3.	Tájékoztatás médián keresztül.....	14
6.2.	Professzionális adatszolgáltatás.....	14
6.2.1.	Előzetes tájékoztatás.....	15
6.2.2.	Azonnali jelentések.....	15
6.2.3.	Napi jelentések.....	15
6.2.4.	Szezonális jelentések.....	15
6.3.	Automatikus adatszolgáltatás.....	16
7.	Az információs szolgáltatás informatikai támogatása és elvárásai.....	17
7.1.	Az országos közút kezelőjének információs szolgáltatása.....	17
	A szövegben említett és kapcsolódó magyar nemzeti szabványok, útügyi műszaki előírások és jogszabályok.....	19

1. BEVEZETÉS

Az Útinform (Közúti Közlekedési Információs Központ – Traffic Information Centre) az országos közúthálózatra vonatkozóan gyűjti és rendszerezi a közúti közlekedés folyamatosságát, biztonságát befolyásoló körülményekről, eseményekről szóló fontosabb információkat (beleértve az út- és látási viszonyok információit). Az Útinform a közlekedés folytonosságának elősegítése érdekében tájékoztatja továbbá a média szereplőit, az úton lévőköt és az érdeklődőket a szerződésekben és a jogszabályokban meghatározott kommunikációs csatornákon keresztül. Az Útinform szolgálata egész évben folyamatos.

A gazdasági és közlekedési főigyeleti rendszer létrehozásáról, működéséről, valamint egyes bejelentési kötelezettségekről szóló 59/2005. (VII. 18.) GKM rendelet alapján az Útinform ellátja a mindenkori (közlekedésért felelős) minisztérium főigyeleti és közlekedési főigyeleti feladatait.

A Nemzeti Adathozzáférési Pontról és a közúti közlekedési információs szolgáltatásokról szóló 27/2019. (VIII. 26.) ITM rendelet alapján a Nemzeti Adathozzáférési Pont működtetését a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság az Útinform útján látja el.

Jogszabályi véleményezésre 2024. október 15.

2. SZAKKIFEJEZÉSEK ÉS MEGHATÁROZÁSUK

2.1. Havária

Olyan, az emberi egészséget vagy környezetet veszélyeztető váratlan káresemény, amely elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség vagy egyéb rendkívüli esemény következtében a közútkezelő azonnali intézkedését igényli.

2.2. Időjárási vagy környezeti körülmények hirtelen változása

Olyan időjárási vagy környezeti körülmények összessége, amelyek a közúti pályán a megengedett legnagyobb sebességgel való közlekedést veszélyeztető mértékben csökkentik, vagy ezen körülmények megszűnnek.

2.3. Megerősített információ

Az az információ, aminek valóságtartalmáról annak felhasználója kétséget kizáróan meggyőződött.

2.4. Országos közút kezelője

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 33. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban meghatározott szervezet.

2.5. Torlódás

Az érintett közúti szakaszon közlekedő gépjárművek átlagsebessége az aktuális megengedett legnagyobb sebesség kevesebb, mint 50 százalékára esik vissza.

3. ÚTINFORM

3.1. Információs források

Az országos közút kezelőinek ügyeleti szolgálatai, mérnökségei a vonatkozó jogszabályokban és jelen műszaki előírásban meghatározott rendben információkat szolgáltatnak az Útinform felé online, elektronikus, valamint telefonos kapcsolat útján.

Információ érkezik továbbá a közlekedőktől, a kompok üzemeltetőitől, a vidéki, a helyi és a helyközi közlekedési társaságoktól, a vármegyei és a városi rendőrségi ügyeletektől, különböző sportversenyek vagy kulturális rendezvények szervezőitől, az önkormányzatoktól, a civil szervezetektől, a jogszabályokban egyéb erre kötelezett szervektől és az állampolgároktól.

Az Útinform és a közútkezelők ügyeleti szolgálatának információgyűjtése során kétféle információforrást különböztetünk meg.

3.1.1. Saját információ

A közútkezelő a feladatainak ellátása során szerzi be:

- az útellenőri jelentéseket,
- a szervezett napi munkavégzések adatait,
- a közútkezelési feladatot ellátó munkatársak útbeutazási, munkavégzési tapasztalatait,
- a forgalomirányító központok adatait,
- a telepített meteorológiai és útállapot-ellenőrző állomások adatait,
- a forgalomérzékelők adatait,
- a kamerarendszer képeit,
- egyéb adatgyűjtő alrendszerek adatait,
- a flottamenedzsment-rendszer adatait.

3.1.2. Külső információ

A közút kezelője a közutak használóitól vagy vele kapcsolatban álló vállalkozásoktól is szerez be adatokat szerződés vagy együttműködés alapján.

Jellemző „külső” adatszolgáltatók:

- közutakon munkát végző kivitelezők,
- rendőrség,
- katasztrófavédelem,
- meteorológiai adatszolgáltató,
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal,
- kompok üzemeltetői,
- rendezvények szervezői,
- mentők,
- közművek kezelői,
- közösségi közlekedési vállalatok,
- másik közútkezelő, -üzemeltető társaság,

- lakosság,
- önkormányzatok,
- együttműködő partnerek (beleértve a navigációs szoftverek szolgáltatóit, útvonaltervezők által elérhető szolgáltatások adatait),
- honvédelmi feladatokat ellátó szervezetek.

A közút kezelőjének a külső információk valóságtartalmát ellenőriznie kell rendelkezésre álló eszközeivel vagy azokon keresztül (pl.: kamera, útellenőr, más kolléga), amelyet követően az megerősített információnak tekintendő.

3.2. Az információáramlás folyamata

Az országos közutak kezelése mint állami feladat, magában foglalja a közutak út- és látási viszonyairól, forgalmi körülményeiről szóló információk gyűjtését, rendszerezését, feldolgozását és a rendelkezésre álló megerősített információk továbbítását.

Az információáramlás folyamatának főbb funkciói:

- adatgyűjtés: különböző forrásból származó adatok gyűjtése,
- adatfeldolgozás: több forrásból gyűjtött adatok kezelése, valóságtartalmának ellenőrzése, adatbázisba rendezése az egységes adatmegjelenítés biztosítása érdekében,
- információszolgáltatás:
 - a közlekedésben résztvevők tájékoztatását szolgáló információk,
 - hatóságok, szakmai (felettes) szervek tájékoztatása, jelentések készítése,
 - partneri együttműködő szervek tájékoztatása metaadatok átadásával.

Az Útinform jogszabály(ok)ban és a fentiekben meghatározott kötelezettségeinek teljesítése érdekében a közútkezelők kötelesek adatot szolgáltatni az Útinform számára.

4. A KÖZÚTI KÖZLEKEDÉST BEFOLYÁSOLÓ INFORMÁCIÓK SZOLGÁLTATÁSA AZ ÚTINFORM FELÉ

Az országos közút kezelői kötelesek az alábbi információkat haladéktalanul, de legkésőbb az információk tudomásukra jutásától számított 30 percen belül megosztani az Útinformmal, a kezelt úthálózaton történő

- váratlan és megtervezett események,
- időjárás, út- és látási viszonyok,
- a főpálya forgalmi sávjain végzett tevékenységekkel kapcsolatos információ, ide értendő minden olyan többlet és különleges forgalmi sávon (leálló-, üzemi-gyűjtő-elosztó, fonódási, irányrendező, kapaszkodó-, lehajtó-, felhajtó-, gyorsító-, lassító-, előzési és kanyarodó sávon), valamint gyűjtő-elosztó pályán és a pihenőhelyek területén végzett tevékenység is, amely a főpályaforgalom lefolyására közvetlenül hatással van, akadályozza a forgalmat, vagy befolyással van a közlekedés biztonságára. (A főpálya forgalmi sávjára hatást gyakorol a csomóponti ág zárása.)

Az információszolgáltatást az Útinform által biztosított mindenkori, egységes és integrált, a diszpécseri rendszer által választható értékkészlet használatával köteles nyújtani a közútkezelő (abban az esetben is, ha nem a diszpécseri rendszeren keresztül, hanem pl. telefon, e-mail útján teljesíti az adatszolgáltatást).

Az egyes útszakaszok forgalmi helyzetéről adott tájékoztatás lehetőséget nyújt a közlekedőknek a kedvezőbb utazási időpont vagy útvonal megválasztására, a forgalmi torlódások mérsékléséhez, közvetve hozzájárul a környezeti terhelés csökkentéséhez, a közlekedési morál javításához.

4.1. Váratlan és megtervezett események

A váratlan és megtervezett események alábbi jellemző adatait köteles a közútkezelő a rendelkezésére álló adatok alapján megadni az Útinform részére:

- esemény helyazonosítása (útszám, pályakód, irányultság, szelvényszám, vagy földrajzi hosszúság és szélesség megadása EOVS vagy WGS koordinátákkal),
- esemény időpontja (tervezett kezdete, tényleges kezdete, tervezett vége, tényleges vége),
- esemény besorolása (oka és típusa);
- esemény hatása:
 - kapcsolódó korlátozás mértéke,
 - kapcsolódó korlátozás jellege (sebesség-, súlykorlátozás),
 - kapcsolódó forgalomirányítás módja,
 - kapcsolódó korlátozás időszaka (egész napos, este és éjszaka, nap közben),
 - korlátozás következménye (torlódás, terelés).

4.1.1. Megtervezett eseményekkel kapcsolatos adatszolgáltatás

A közútkezelő a rendelkezésére álló információ függvényében legalább az esemény kezdő időpontját három nappal megelőzően elektronikus úton (e-mailben, vagy diszpécseri rendszerben) tájékoztatást küld az Útinform részére az előre megtervezett munkavégzésekről (abban az esetben, ha legalább két nap időtartamú a fix terelés), a kiépítés tervezett megkezdését megelőzően, továbbá a tervezett munkavégzéshez kapcsolódó útszakaszcsoportokról más útszakaszra történő fel-, és letereléseket, csomóponti ágzárásokat, valamint pihenőhelyek területét érintő, vagy a határátlépést befolyásoló korlátozásokat, továbbá a terelőúton érvényben lévő súlykorlátozások ideiglenes feloldásáról.

A közútkezelő a rendelkezésére álló információ függvényében a munkavégzés és a hozzá kapcsolódó forgalomkorlátozás megszűnésének tervezett pontos időpontját, esetleges hosszabbítását a zárás, azaz a kiépített terelés megszűnését megelőző három nappal szintén elektronikus úton (e-mailben, vagy diszpécseri rendszerben), a jelen fejezetben meghatározott adattartalommal megküldi az Útinform részére.

4.1.2. Napi munkavégzésekkel kapcsolatos adatszolgáltatás

A közútkezelő (ügyelete) a napi üzemeltetéshez vagy fenntartáshoz kapcsolódó rövid ideig tartó, jellemzően napi munkavégzéseket és azok várható ismert hatásait az információ felmerülésének, de legkésőbb a munkavégzés megkezdésének időpontjában az integrált diszpécseri rendszerbe rögzített adatközléssel megküldi az Útinform részére.

Műszaki, elektronikai hálózati hiba vagy személyi állományban történő, egészségügyi okok miatt vagy más külső, elháríthatatlan körülmények miatt fellépő nem várt akadályoztatás esetén a közútkezelő a fenti határidőben e-mailben (utinform@kozut.hu) történő adatközléssel köteles szolgáltatni az Útinform felé az adatokat.

4.1.3. Váratlan eseményekkel kapcsolatos adatszolgáltatás

Az előre nem tervezett, úgynevezett váratlan eseményekről és azok várható ismert hatásáról mielőbb, de legkésőbb a tudomásra jutástól számított 30 percen belül a közútkezelő illetékes ügyelete telefonon vagy EDR-en, majd ezt követően haladéktalanul, elektronikus formában, elsődlegesen integrált diszpécseri rendszerben, vagy az abban nem kezelhető információk esetén e-mailben történő adatközléssel értesítést küld az Útinform részére.

Műszaki, elektronikai hálózati hiba vagy személyi állományban történő, egészségügyi okok miatt vagy más külső, elháríthatatlan körülmények miatt fellépő nem várt akadályoztatás esetén a közútkezelő a fenti határidőben köteles e-mailben történő adatközléssel szolgáltatni az Útinform felé az adatokat.

4.1.4. Kiemelt eseményekkel kapcsolatos adatszolgáltatás

A közútkezelő köteles azonnali telefonos, majd ezt követően haladéktalanul elektronikus úton (diszpécseri rendszerben, vagy e-mailben) tájékoztatást, és az eseménnyel kapcsolatban az abban bekövetkezett változások esetén azonnali friss információt küldeni az alábbi esetekben:

- halálos közúti baleset történik (a baleset következtében legalább egy személy a helyszínen elhunyt),
- négy vagy több sérültje van egy balesetnek,
- az országos közúthálózaton kiépített fix vagy mozgó terelésben történik személyi sérüléssel járó baleset,
- közösségi közlekedési (autóbuszok), tűzoltó (katasztrófavédelmi), mentő, katonasági vagy rendőrségi jármű balesetet szenvedett,
- a veszélyes anyag szállítása során bekövetkezett baleset, veszélyes anyagok (pl. mérgező, fertőző, tűz- és robbanásveszélyes, maró, vagy sugárveszélyes anyagok) környezetbe kerülése a szállítás során,
- a gyorsforgalmi úthálózaton legalább 3 kilométeres vagy ennél nagyobb torlódás alakult ki,
- a gyorsforgalmi úthálózaton a burkolat maradandó sérülése, műtárgyak (pl. hidak) sérülése, amennyiben a forgalmat bármilyen módon befolyásolja,
- közúton elérhetetlenné vált település,
- határátkelőhelyek (közút) forgalmában az átkelés 60 percet meghaladó szünetelése, valamint az átkelés feltételeinek (pl. várakozási idő) 3 órát meghaladó romlása,

- az üzemmenetet befolyásoló esemény történt (pl.: fegyverhasználat, sztrájk, terrorcselekmények, robbanás vagy robbantás, bombariadó stb.),
- havária esemény, ami miatt fokozott figyelem szükséges a közlekedés során.

4.2. Időjárás, út- és látási viszonyok adatszolgáltatása

Az időjárás elemek közvetlenül és közvetve gyakorolt hatása a közúti létesítményekre, valamint a közlekedésre minden évszakban számos változatban befolyásolhatják a közlekedés zavartalanságát mind országosan, mind helyi viszonylatban, amely miatt a közlekedőknek fokozott figyelemre és a sebesség óvatos megválasztására van szükségük.

A téli útüzemeltetési időszak az általános időjárás viszonyoktól külön önálló csoportot alkot, mert ebben az időszakban a síkosság és a havazások következtében a közlekedést zavaró körülmények mindennaposak, ezért ekkor a kedvező útviszonyokról is tájékoztatást kell adni.

A közútkezelő területileg illetékes szervezeti egysége által az integrált diszpécserrendszerben rögzített út- és látási viszonyokról szóló jelentése a rögzítő szervezeti egység által kezelt úthálózatra kell, hogy vonatkozzon és az ezen az úthálózaton tapasztalt legkedvezőtlenebb állapotot szükséges rögzíteni.

Az időjárás körülmények és az út- és látási viszonyok alábbi jellemzőit szükséges megadni a rendelkezésre álló adatok alapján, igazodva az értékkészlethez:

- területi vagy konkrét helyazonosítás (pl. országos, körzet vagy útszakasz stb.),
- hőmérséklet,
- csapadék,
- látótávolság,
- szél erő,
- szélirány,
- felület állapota gyorsforgalmi úton, főúton, mellékúton,
- télen: út melletti hóréteg (cm), friss hóréteg (cm).

4.2.1. Rendszeres út- és látási viszonyok jelentés

A valós idejű (online) információszolgáltatás mellett (4.1.1.; 4.1.2.; 4.1.3.; 4.1.4.) a közútkezelő köteles az alábbiakban meghatározott jelentési rend szerinti adatszolgáltatást is nyújtani az Útinform részére, támogatva és megalapozva ezzel az országos szinten történő adatelemzéseket és helyzetértékeléseket.

1. táblázat – Nyári jelentési rend

Megnevezés	Időpont	
	-tól	-ig
Reggeli jelentés	7:45	8:15
Délelőtti jelentés	11:45	12:15
Délutáni jelentés	15:45	16:15
Esti jelentés	18:45	19:15

2. táblázat – Téli jelentési rend

Megnevezés	Időpont	
	-tól	-ig
Hajnali jelentés	4:45	5:15
Reggeli jelentés	6:45	7:15
Délelőtti jelentés	7:45	8:15
Déli jelentés	11:45	12:15
Délutáni jelentés	14:45	15:15
Esti jelentés	18:45	19:15
Éjszakai jelentés	21:45	22:15

4.2.2. Rendkívüli út- és látási viszonyok jelentés

A valós idejű (online) információszolgáltatás érdekében minden országos közútkezelő köteles folyamatosan figyelemmel kísérni a kezelt úthálózaton az időjárási és az út- és látási viszonyokat. Emiatt a rendszeres időközönként teljesített adatszolgáltatás mellett időjárási vagy környezeti körülmények hirtelen változása esetén a közútkezelő köteles haladéktalanul, de legkésőbb az időjárási vagy környezeti körülmények hirtelen változásának tudomására jutásától számított 30 percen belül új bejelentést rögzíteni, majd az információ megerősítését követően új útállapot-időjárás jelentést feladni az integrált diszpécser rendszerben az Útinform felé.

Jogszabályi véleményezésre 2021. október 15.

5. STATIKUS ADATOK SZOLGÁLTATÁSA AZ ÚTINFORM FELÉ

5.1. Kamionparkolók adatainak nyilvántartása

A közlekedők biztonságos utazása érdekében a kötelező, vagy szükségszerűen beiktatott pihenőidők megfelelő körülmények közti eltöltésének lehetőségét biztosítani kell. Az út melletti parkolók, pihenőhelyek rendelkezésre álló kapacitására, a pihenőhelyen rendelkezésre álló szolgáltatásokra vonatkozó információik az utazás megtervezéséhez kardinálisan szükséges adatok, különös tekintettel a speciális igényű rakománnyal közlekedő szállítmányozókra.

A fentiek alapján, a kamionparkolókkal kapcsolatban az alábbi statikus információk adatszolgáltatása szükséges (statikus adatok esetében bármely paraméter változását a lehető legrövidebb időn belül jelenten kell):

- kamionparkoló megnevezése,
- kamionparkoló üzemeltetője, elérhetőségei,
- kamionparkolók helyazonosítása, gyorsforgalmi utak esetében a kamionparkoló bejárata (útszám, pályakód, szelvényszám, vagy földrajzi hosszúság és szélesség megadása EOY- vagy WGS-koordinátákkal) vagy a TEN-T főpálya kicsatlakozási azonosítója/koordinátája,
- kamion, tehergépjármű összes férőhelyszáma,
- személygépkocsi összes férőhelyszáma,
- autóbusz összes férőhelyszáma,
- különleges felszerelések és szolgáltatások: információ a speciális rakományú tehergépjárműveknek szánt és az egyéb különleges felszerelésekről, szolgáltatásokról (élőállat-szállító jármű, veszélyes anyagot szállító jármű, túlsúlyos-túlméteres jármű számára fenntartott parkolóhelyek),
- hűtőtáru-szállító járművel igénybe vehető férőhelyek száma,
- parkolási díj összege és pénzneme,
- a parkoló biztonsági védelmi szolgáltatásai: a parkoló biztonsági, védelmi és szolgáltatási felszereléseinek leírása, beleértve országos besorolását is, ha létezik, pl.: kerítéssel körbekerített, kamerarendszer, éjszaka kivilágított, kiszolgáló személyzet, vagy 24 órában őrzött, távfelügyeleti riasztóval védett, kerítéssel körbezárt,
- kamionparkoló státusza:
 - nyitott, mely használható mindenki által,
 - zárt (jelenleg építés/felújítás alatt áll, azaz nincs átadva a forgalomnak),
 - tervezett;
- elérhető szolgáltatások köre:
 - szálláslehetőség,
 - vendéglátás,
 - üzlet, vásárlási lehetőség,
 - mosdó, WC, WC mozgáskorlátozottaknak,
 - üzemanyag-töltő állomás,
 - speciális üzemanyag: elektromos töltőállomás, LPG töltőanyag elérése,
 - gépjárműjavítás, szervizlehetőség,
 - elsősegélyhely, orvos, gyógyszerész,

- tisztálkodási lehetőség, mosdó, zuhany,
 - autómosó,
 - játszótér,
 - ivóvíz, közkút,
 - kerékpárkölcsonzó,
 - egyéb felszereltség;
- gyalogos átjáró.

5.2. Vízi átkelőhelyek nyilvántartása

Az épített hidak jelentette összeköttetésen túl a közlekedők számára fontos információt jelentenek a lehetséges, egyéb alternatív vízi átkelési lehetőségekre vonatkozó adatkörök. A kompok, révek, és ideiglenes jelleggel üzemelő pontonhidak menetrendje, üzemi időszaka az útvonal optimalizálásához elengedhetetlen.

A vízi átkelőhelyekkel kapcsolatban az alábbi információk adatszolgáltatása szükséges:

- vízfolyás megnevezése,
- folyószakasz megnevezése,
- átkelőhely megnevezése,
- mely települések között közlekedik,
- típusa (személy- és/vagy gépjárműszállító komp, vagy pontonhíd),
- súlykorlátozás mértéke,
- nyitvatartás és az ebben bekövetkező változás (átközlekedési időszak menetrend szerint vagy folyamatosan, üzemidőn belül, pontonhíd esetén téli és nyári időszak),
- átkelési díj összege, pénzneme,
- üzemeltető neve, elérhetősége,
- egyéb, felszereltséggel kapcsolatos információk,
- jellemző vízmércé (neve, helye) által mutatott min\max vízállás, amely tartományban a komp közlekedik.

6. ÚTINFORM-FELADATOK A KAPOTT INFORMÁCIÓK ALAPJÁN

Az Útinform a beérkezett információk alapján a közlekedés folytonosságának és biztonságának elősegítése érdekében különböző csatornáknak az ott elvárt formában tájékoztatást nyújt: telefonon, elektronikus levélben, különböző hírportálokon, országos, helyi vagy körzeti rádió- vagy televíziócsatornákon, online felületeken, továbbá navigációs rendszereken, és – közvetve – egyéb alkalmazásokon keresztül. A tájékoztatás lehet rendszeres időpontokhoz kötött egyedi igényekhez alkalmazkodó szerkesztett tartalom, (pl. a média adásrendjéhez alkalmazkodva), vagy folyamatosan frissített (pl. Útinform-weboldalon közzétett baleseti hírek esetén), vagy automatikusan frissülő adatáram formájában.

Az Útinform továbbá – professzionális adatszolgáltatás keretében – ellátja a jogszabályban meghatározott jelentési kötelezettség szerinti közlekedési főügyeleti tevékenységet, valamint az együttműködő partnerek tájékoztatását.

6.1. Közlekedők tájékoztatása

6.1.1. Telefonos tájékoztatás

A telefonon beérkező érdeklődés, bejelentés, panasz, médiamegkeresések, partneri, hatósági megkeresések megválaszolására, kezelésére a nap 24 órájában lehetőséget biztosít az Útinform.

6.1.2. Weboldal

Az Útinform weboldala a lakossági tájékoztatás egyik legfontosabb eszköze. Az általános közlekedési helyzetre, torlódásokra, árvíz, belvíz miatti teljes útlezárásokra, az út- és látási viszonyokra (a téli ügylet idején) vonatkozó alapinformációk és a napi legfontosabb közlekedési hírek a <https://utinform.hu> weboldalon kerülnek közzétételre automatikusan, az Útinform által felügyelt integrált diszpécseri rendszerben tárolt adatok alapján. A térképes nézetben a rendelkezésre álló információk jelennek meg, szintén az integrált diszpécseri rendszerben, valamint egyéb, Útinform által felügyelt más rendszerben tárolt adatok alapján:

- a weboldal térképén helyazonosítás mellett automatikusan megjelennek a rögzített események főbb adataival,
- a forgalomkorlátozásokról összeállított napi hír, valamint a balesetokról, torlódásokról, rendkívüli közlekedési eseményekről összeállított, folyamatosan frissített hír tartalma nem teljes körű, mindkettő szakmai megítélés alapján szerkesztett hír,
- a forgalmi körülmények jellemzésére vonatkozó adatok szintén elérhetőek a térképi nézetben.

6.1.3. Tájékoztatás médián keresztül

A partnerekkel kötött egyedi megállapodásokban kerül rögzítésre az adatigény, annak teljesítésére vonatkozó feltételek, melyek jellemzően tartalmazzák a médiabejelentkezéssel, médiamegjelenéssel kapcsolatos kritériumokat és elvárásokat is.

6.2. Professzionális adatszolgáltatás

Az Útinform üzleti célú felhasználóknak, partner szervezeteknek egyedi megállapodás alapján speciális adatszolgáltatást nyújt. Ezen megállapodások keretében egyedi adattartalommal, a megállapodásban rögzített formátumban és gyakorisággal történik az információátadás. A szakmai társszervek felé az alábbi rendszeres jelentések kerülnek kiküldésre.

6.2.1. *Előzetes tájékoztatás*

A beérkezett adatok összesítését követően az Útinform előzetes tájékoztatást állít össze a jövőben tervezett munkavégzésekről.

A jelentés tartalmazza:

- a tervezett munkavégzés helyszínét,
- időpontját,
- a tervezett forgalomkorlátozás mértékét,
- a terelés jellegét,
- az elvégzendő munka típusát,
- az esetleges terelőutakat, elkerülési lehetőségeket.

6.2.2. *Azonnali jelentések*

A jelentésre kötelezett esemény bekövetkezésekor az Útinform soron kívül jelentést készít, melynek tartalmaznia kell:

- az esemény,
- az esetleges sérültek számát és
- a bevezetett intézkedést.

6.2.3. *Napi jelentések*

A napi jelentés az adott nap 8 órától másnap reggel 8 óráig történt, jelentésre kötelezett eseményeket foglalja össze.

A jelentésnek tartalmaznia kell:

- a jelentés által átfogott időszakot,
- az esemény(ek) helyszínét,
- az esemény(ek) leírását,
- a sérültek számát,
- a sérülés fokát,
- a bevezetett intézkedést,
- az esemény kezdeti és befejező időpontját.

Azokat az eseményeket, melyek nem zárulnak le a jelentés küldésének időpontjáig, a következő jelentésben „Áthúzódó esemény”-ként szerepeltetni kell. Ez esetben a baleseti sérültek számát az esemény bekövetkezésének időpontjában kiadott jelentés tartalmazza.

6.2.4. *Szezonális jelentések*

Az országos közúthálózaton előforduló vagy azt érintő előre nem tervezett (pl.: vörösiszap-katasztrófa), valamint előre tervezett és meghatározott időtartamra érvényes (pl.: konvojok áthaladása) eseményekkel kapcsolatosan az Útinform jelentéseket készít. A jelentés készítésének rendszeressége és tartalma függ az esemény jellegétől, ennek megfelelően az adott esemény határozza meg az adatszolgáltatás időpontját, időtartamát. Amennyiben más rendelkezés nem lép életbe, úgy igazodva a napi jelentés készítésének kritériumaihoz, az adatszolgáltatást ennek megfelelően kell megtenni az elmúlt 24 óra eseményeiről.

6.3. Automatikus adatszolgáltatás

Az Útinform az integrált diszpécseri rendszer adatait DATEX II szabványban a DATEXHUB felé küldi, amely egyedi hozzáférési pontként egyedi megállapodások alapján hozzáférést biztosít harmadik fél számára az Útinform adataihoz.

Az Útinform az integrált diszpécseri rendszerben rögzített események (balesetek és korlátozások) adatait a 2015/962 EU rendelet, valamint a 2022/670 EU rendelet alapján DATEX II szabványban rendelkezésre bocsátja a Nemzeti Adathozzáférési Ponton (NAP-on) keresztül is. Az így közzétett adatcsomag gépi olvasásra alkalmas, a felhasználói feliratkozáson keresztül automatikusan frissülő adatárammal valós idejű közlekedési információkat biztosít. A Nemzeti Adathozzáférési adatszolgáltatás a fent hivatkozott rendeletek szerint kötelező, magyar jogszabályként a Nemzeti Adathozzáférési Pont működtetését és az adatgazdák (adattulajdonosok) adatszolgáltatási kötelezettségét a 27/2019. (VIII. 26.) ITM rendelet szabályozza. A Nemzeti Adathozzáférési adatszolgáltatás a fent hivatkozott rendeletek szerint kötelező, magyar jogszabályként a közúti közlekedési információk nemzeti hozzáférési ponton való közzétételét az 1988. I. törvény 2019. évi módosításával bekerült 45/F. § tartalmazza.

Jogszabályi véleményezésre 2024. október 15.

7. AZ INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS INFORMATIKAI TÁMOGATÁSA ÉS ELVÁRÁSAI

Jelen fejezetben azok az információtechnológiai komponensek kerülnek bemutatásra, melyek használatával a fenti adatszolgáltatás teljesíthető.

Az ismertetett szolgáltatások használata kötelező érvényű az adatot szolgáltatók számára.

Tekintettel, hogy az információtechnológia tudománya dinamikusan fejlődő terület, így jelen fejezetben eltekint olyan esetlegesen verziófüggő, kevésbé időtálló praktikumok bemutatásától, melyek operatív szinten határozzák meg a használatot, azonban gyakran változó komponenseket tartalmaznak. Helyette inkább általános érvényű, hosszabb időtávon helytálló szint került meghatározásra.

7.1. Az országos közút kezelőjének információszolgáltatása

A korábbi fejezetekben ismertetett adatok manuális rögzítéséhez az Útinform mindenkori, egységes és integrált diszpécseri rendszert biztosít a közútkezelők részére.

A rendszer biztosítja, hogy:

- az eltérő forrásokból érkező adatok egységesen lekérdezhetőek legyenek,
- az adatok tovább felhasználhatóak legyenek,
- valós idejű és folyamatszémleletű használatot tegyen lehetővé,
- a berögzített adatok strukturáltan, a rögzítők által visszakereshető módon elérhetőek legyenek.

Továbbá a rendszer biztosítja az első szintű üzleti és technikai validációt, amely segítségével az adatminőség javul (pl.: megfelelő helyazonosítás, vagy kötelező mezők ellenőrzése).

Minden rögzített információ az „Esemény/Bejegyzés” adatkörre épül és típusától függően (pl. baleset, korlátozás stb.) kerül át a tényleges adatkörébe. Ez az egységes szemlélet lehetővé teszi az információk nyilvántartása mellett az események/bejegyzések összefüggéseinek kezelését is.

A rendszer felhasználói kezelőfelületének kialakítása intuitív, ennek ellenére minden használni kívánt funkcióra kiterjedő, részletes kezelői útmutatóval rendelkezik, melyet az Útinform biztosít az információt szolgáltatók részére.

A használatot támogató leírásokon túl mind üzleti, mind informatikai támogatás elérhető.

A technikai alkalmazásba vételhez az országos közút kezelőjének az alábbi feltételekkel szükséges rendelkeznie:

- teljes értékű, általános célú irodai számítógép,
- nyílt internetkapcsolat,
- a távoli elérés védelmét szolgáló tanúsítványok telepítési joga.

Nem szükséges a rendszer bármely komponensét telepíteni, vagy üzemeltetni, hiszen annak kiszolgálója az Útinform, kizárólag a csatlakozás előfeltételeit kell biztosítani.

Ezeken felül az Útinform mindenkori osztályvezetőjével és az integrált diszpécseri rendszer felelősével szükséges egyeztetni azokat a nevesített jogosultságokat, amely a távoli kapcsolatot és az integrált diszpécseri rendszer használatát lehetővé teszik.

A mindenkori diszpécseri rendszer gondoskodik arról, hogy a kezelt információ szabványos, külső szabályozási rendszernek megfelelő formátumban és struktúrában felhasználható legyen.

Amennyiben az országos közút kezelője képes az előre egyeztetett szabványos adatszolgáltatásra saját diszpécseri, vagy üzemeltetéstámogatási rendszeréből, úgy az a szükséges egyeztetések és fejlesztések/beállítások elvégzése után alkalmazható. Az adatszolgáltatás részleteit (értékkészleteket, adatstruktúrát, adatmegfeleltetéseket, adatcsoportosításokat) együttműködési megállapodásban szükséges rögzíteni.

Jogszabályi véleményezésre 2024. október 15.

A szövegben említett kapcsolódó jogszabályok

Szabvány és ütügyi műszaki előírás alkalmazása előtt győződjön meg arról, hogy jelent-e meg módosítása, helyesbítése, nincs-e visszavonva, vagy műszaki tartalmú jogszabály hivatkozik-e rá.

1988. I. törvény a közúti közlekedésről (2025. 1. 15. várható módosítás)

59/2005. (VII. 18.) GKM rendelet a gazdasági és közlekedési főügyeleti rendszer létrehozásáról, működéséről, valamint egyes bejelentési kötelezettségekről

27/2019. (VIII. 26.) ITM rendelet a Nemzeti Hozzáférési Pontról és a közúti közlekedési információs szolgáltatásokról

A Bizottság (EU) 2015/962 felhatalmazáson alapuló rendelete (2014. december 18.) a 2010/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az EU egészére kiterjedő valós idejű forgalmi információs szolgáltatások nyújtása tekintetében történő kiegészítéséről

A Bizottság (EU) 2022/670 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. február 2.) a 2010/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az EU egészére kiterjedő valós idejű forgalmi információs szolgáltatások nyújtása tekintetében történő kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)